

KVALITATÍVNA ŠTÚDIA O RIZIKÁCH, KTORÉ PREDSTAVUJÚ FALZIFIKÁTY PRE SPOTREBITEĽOV

ZHRNUTIE KVALITATÍVNA ŠTÚDIA O RIZIKÁCH, KTORÉ PREDSTAVUJÚ FALZIFIKÁTY PRE SPOTREBITEĽOV

jún 2019

ZHRNUTIE

KVALITATÍVNA ŠTÚDIA O RIZIKÁCH, KTORÉ PREDSTAVUJÚ FALZIFIKÁTY PRE SPOTREBITEĽOV

Na základe výskumu sa ukázalo, že falšované tovary často vyrábajú zločinecké siete¹. Podniky zapojené do výroby tovarov, ktoré zámerne porušujú práva duševného vlastníctva (PDV), sa zvyčajne nezaoberajú kvalitou a, čo je horšie, ani bezpečnosťou svojich výrobkov. Takéto výrobky môžu obsahovať látky alebo zložky, ktoré nespĺňajú európske bezpečnostné požiadavky, a preto predstavujú potenciálne nebezpečné riziká ohrozujúce zdravie a bezpečnosť spotrebiteľov, čím sú v rozpore s požiadavkou, aby sa trh EÚ umiestňovali len bezpečné výrobky².

Európske stredisko pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva (ďalej len „stredisko“) preskúmalo vzťah medzi falšovanými a nebezpečnými tovarmi z hľadiska porušovania duševného vlastníctva, ako aj nedodržavania platných zdravotných a bezpečnostných požiadaviek. Skúmali sa preto rôzne možnosti zhromažďovania dostupných kvalitatívnych a kvantitatívnych údajov, ktoré by mohli byť užitočné pre túto štúdiu.

Z kvalitatívnej štúdie vyplýva rozsah nebezpečenstiev, akými falšované tovary ohrozujú zdravie, čo dokazujú výstrahy orgánov dohľadu na trhom EÚ (ďalej len „MSA“) v systéme Európskej komisie na rýchlu výmenu informácií o nebezpečných nepotravinových výrobkoch (systém RAPEX), ktorý je jediným systémom schopným zaznamenávať opatrenia, ktoré prijali orgány proti nebezpečným výrobkom, ktoré sa objavili na trhoch v rôznych európskych krajinách³.

Systém RAPEX sa v skutočnosti týka výrobkov, ktoré sú falšované a zároveň nebezpečné, alebo existuje minimálne podozrenie, že sú falšované, a ktoré tak označil operačný MSA. Správa sa zameriava na sedem najbežnejších rizík hlásených vo výstrahách, ktoré boli predmetom analýz. Ide o tieto riziká: chemikálie, zranenia, uškrtenie, udusenie, elektrický šok, poškodenie sluchu a nebezpečenstvo požiaru. Predstavujú takmer 92 % všetkých nebezpečenstiev identifikovaných na základe týchto výstrah. Z analýzy výstrah v rámci systému RAPEX v období rokov 2010 – 2017 vyplýva, že:

- 97 % zaznamenaných nebezpečných falšovaných výrobkov bolo posúdených ako výrobky predstavujúce vážne riziko.
- Najčastejším typom výrobku sú hračky, po ktorých nasledujú odevy, textil a módne doplnky. V podstate koncoví používatelia 80 % tovarov nahlásených ako nebezpečné a falšované boli deti (hračky, výrobky pre starostlivosť o deti a detské odevy).
- Najčastejšie hlásené nebezpečenstvo (32 %) sa týkalo vystavenia nebezpečným chemikáliám a toxínom, ktoré pri bezprostrednom alebo dlhodobom vystavení môžu zapríčiniť akútne alebo dlhodobé zdravotné problémy.
- 24 % nebezpečných výrobkov nahlásených ako falšované výrobky predstavovali viac ako jedno nebezpečenstvo pre používateľov.
- Medzi príčiny identifikovaných rizík patrili nekvalitne vyrobené výrobky, použitie nekvalitných výrobkov a komponentov, ako aj nepochopenie predpisov alebo bezpečnostných mechanizmov.

¹ Správa z roku 2017 o situácii v oblasti falšovania a pirátstva v Európskej únii: https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/Situation%20Report%20EUIPO-Europol_en.pdf

² „Bezpečné výrobky“, ako sa stanovuje v článku 2 písm. b) smernice 2001/95/ES o všeobecnej bezpečnosti výrobkov.

³ Členské štáty EÚ + krajiny Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) (Nórsko, Island a Lichtenštajnsko) https://ec.europa.eu/consumers/consumers_safety/safety_products/rapex/alerts/repository/content/pages/rapex/index_en.htm

- Za najväčší zdroj nebezpečných falšovaných výrobkov v rámci EÚ bola označená Čína, odkiaľ v období rokov 2010 – 2017 pochádzalo 73 % výrobkov, pričom z Európskej únie pochádzalo 13 % výrobkov.

Po preskúmaní týchto zdrojov údajov je zrejmé, že aj keď sú dostupné informácie dostatočné nato, aby sa opísali riziká týkajúce sa tovarov podozrivých z toho, že sú falšované, a aby sa prostredníctvom jasných prípadov poukázalo na dôsledky, tento súbor údajov nebol dostatočne veľký nato, aby slúžil ako základ kvantitatívnej správy.

Aj keď orgány členských štátov (MSA) majú v systéme RAPEX oznamovať všetky opatrenia, ktoré sa prijímajú proti nebezpečným výrobkom, a uviesť informácie o tom, či takéto výrobky sú alebo by mohli byť falšované, na základe analýzy môžeme dospieť k záveru, že neboli oznámené všetky opatrenia, ktoré sa prijali proti týmto výrobkom, ktoré takisto predstavovali porušenie práv duševného vlastníctva. V rámci výskumu sa tak poukazuje na potenciálnu možnosť ďalšej spolupráce s MSA s cieľom pochopiť príčiny falšovania a poskytnúť im podporu, keď sa stretnú s týmito falšovanými výrobkami, vrátane možnosti poskytnutia prístupu do databázy EDB.

Výraz „nebezpečný“ sa často uvádza v tlačových správach a vo vyhláseniach operačných agentúr na presadzovanie práva v súvislosti so zadržaním určitých druhov tovarov. Hodnotenia potenciálnych rizík, ktoré tieto tovary predstavujú pre spotrebiteľov, sa však vykonávajú len zriedka. Naopak, tovary porušujúce práva duševného vlastníctva sa ničia krátko po tom, ako ich nezákonný pôvod potvrdil príslušný vlastník práv, v súlade s ustanoveniami uvedenými v nariadení (EÚ) č. 608/2013⁴. Takéto tovary sa netestujú z hľadiska potenciálnych rizík, ktoré predstavujú.

Uvedené nedostatky poukazujú na to, že v EÚ neexistuje jasná predstava o nebezpečných falšovaných tovaroch a že je nevyhnutné ďalšie úsilie na zhromaždenie informácií o tomto probléme.

Štúdia preto pomohla identifikovať oblasti, ktoré si v nadchádzajúcich rokoch vyžadujú ďalšie opatrenia:

- V spolupráci s príslušnými orgánmi by stredisko malo investovať do opatrení na získanie viac údajov z prípadov a operácií, a to prostredníctvom analýzy a testov tovarov, ktoré sú potenciálne falšované aj nebezpečné. Tieto prierezové informácie umožnia podrobnejšiu analýzu v budúcnosti.
- Ak to bude stredisko považovať za užitočné, mohlo by pomôcť MSA a colným orgánom lepšie pochopiť pracovné postupy obidvoch strán – nájsť čo najjednoduchší spôsob zamerania sa na obidva problémy, a zároveň investovať do oblasti podávania správ s cieľom lepšie pochopiť dané problémy.

Je dôležité, aby sa zvyšovala informovanosť o organizovanej trestnej činnosti týkajúcej sa predaja falšovaných tovarov, ktoré môžu ohrozovať zdravie a bezpečnosť občanov EÚ. Tento problém má širšie dôsledky, ako je jednoduché porušenie práv duševného vlastníctva, a preto je potrebné, aby sa v spolupráci s orgánmi na presadzovanie práva a Európskou komisiou vynaložilo väčšie úsilie na objasnenie tohto javu.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 608/2013 z 12. júna 2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi a zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1383/2003 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32013R0608>

KVALITATÍVNA ŠTÚDIA O RIZIKÁCH, KTORÉ
PREDSTAVUJÚ FALZIFIKÁTY
PRE SPOTREBITEĽOV
ZHRNUTIE

